

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoľ. školskega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisati se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne politvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust, inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Velika noč.

Velika noč je tu. Veliki prazniki vzbujajo v človeku posebna čustva. Božič spremlja prisrčnost, Velikonoč slavnost. Naš Rešitelj je strl okove smrti in zmagoslavno vstal iz groba. Narava se vzbuja iz spanja, novo življenje klije iz zemlje, človeka navdajajo novi upi. Velikonočni prazniki mu nudijo priliko, da globlje preišča te dogodke. Ob premišljevanju teh velikih dogodkov se mu poraja v srcu navdušenje, slovesnost, zavest novih moči.

Naše slovensko katoliško ljudstvo potrebuje letos zavesti novih moči. Pred volitvami stojimo. Volilni boji se nam bližajo. Stranka bo vstala proti stranki. Najhujši naval bo seveda na našo katoliško-narodno Kmečko zvezo. Vsi nasprotniki katoliškega prepričanja, prikriti in ne prikriti, vsi sovražniki slovenskega imena, bodo izkopali zopet svoja orožja ter jih vihteli proti Kmečki zvezi. Vedo sicer, da je ogromna večina spodnještajerskega slovenskega ljudstva v taboru kmečke stranke. Toda žele si vendar v enem ali drugem okraju uspeha, da tako tudi po končanih volitvah nadaljujejo strankarski boj.

Vsakdo ve, da ne bo miru, če ni ena stranka zmagovala na celi črti. Pri zadnjih deželnozborskih volitvah je zmagala kmečka stranka v vseh okrajih, izvzemši trškega. Eden poslanec sam za se ne more sicer nič koristnega storiti za svoje volilce, a mnogo lahko škoduje enotni in smotreni politiki vsega naroda. To smo videli pri dogodkih zaradi deželnozborske politike.

Kdor hoče torej mir za bližnji čas, naj dela na to, da tudi pri sedanjih državnozborskih volitvah zmaga naša katoliško-narodna kmečka stranka na celi črti. Njen program odgovarja popolnoma željam in zahtevam slovenskega ljudstva. Tudi nasprotniki ne morejo ne pičice grajati na tem programu, zaganjajo se le v osebe. Toda našim pristašem je znano, da so vse osebe, da so vsi kandidati Kmečke zveze strogo vezani, da v politiki izvršujejo vestno njen program. Zato ne more imeti nihče opravičenih pomislekov, ali bi se ne pridružil v bodočem volilnem boju Kmečki zvezi in delal za zmago njenih kandidatov. Globoko smo prepričani o razsodnosti našega ljudstva, zato tudi vemo, da bo Slo tokrat z navdušenjem s kmečko stranko. Z velikimi nadami zremo v bodoči volilni boj.

Velika noč je tu. V nas je zavest moči. Gremo po zmago!

PODLISTEK.

Tudi ta!

(Konec.)

Po rimskih ulicah se izprehaja visokorasel pretorijanski častnik; Kvirilij Kornelij je njegovo rimsko ime. Pogleda kvišku. Po stranski ulici živahno koraka mal mož s polsivimi lasmi; sledila sta mu dva vojaka.

Emo si done roke na oči, je-li res videl, ali je gledajoč sanjal? Ne! On je bil! Brezobzirno si dela pot med vrvečo množico. Naj za njim psujejo in zmerjajo, kaj se briga častnik cesarske straže za poulično druhan! Ko pride okoli ogla, ravno še vidi, da je stopil mali mož z enim vojakom v neko bližnjo hišo.

Vojaku, ki je ostal zunaj, namigne častnik k sebi. Od njega izve, da je ta mali mož jud, po imenu Pavel. V Palestini je bil tožen, kot rimski državljani pa ondi seveda ni bil obsojen, ampak poslan v Rim. Veliko ta človek ni mogel zakriviti, ker že nekaj časa sme hoditi okrog po Rimu, akoravno pod vojaškim nadzorstvom.

Kaj počne? Tupatam govori med svojimi znaneci o nekem Jezusu ali Kristusu, ki je bil sin Jupitra; hudega mož ne dela, in vojakom, ki ga stražijo, se ne godi prav nič slabo: v hišah, kjer občuje, ravna najprijaznejše z njimi; tu dobe piti in jesti ter tudi kak srebren novce. Kaj vse govori Pavel, tega on, kot vojak, seveda ne razume; najbrže je to kaka nova vera. Vendar je ta ravno taka neumnost, kakor vse druge vere. Za take stvari se sploh ne briga.

Navidezno hladno prikima častnik. „Zdi se mi, da sem videl tega človeka poprej v Jeruzalemu!“

Za kmeta.

(Piše g. Fr. Roškar.)

V teku zadnjih štirih let, od kar je deloval na podlagi splošne in enake volilne pravice izvoljeni državni zbor, so se poslanci vseh avstrijskih dežel že mnogo trudili z uplivom na postavodajo ter raznimi predlogi in sklepi, doseči za kmečko, delavsko in rokodelsko ljudstvo ugodnejše gospodarske in življenske pogoje.

Nihče ne more zanikati, da propad kmečkega stanu vedno hitreje ne napreduje. Dolgovi silno rasejo; vsi denarni zavodi, vse hranilnice in posojilnice, poleg njih še razni oderuhi, imajo polne roke dela. Ljudstvo se seli iz dežele v mesto, k industriji, pa tudi preko morja v tuji svet, iskaše boljšega zaslužka in srečnejšega življenja; a premnogokrat se vara in zaide v še večje trpljenje. Okroglo en odstotek kmečkega ljudstva zapusti vsako leto svoj kmečki poklic. Ako bi ta odhod neomejeno napredoval, tedaj bi po ljudskem šteju l. 1900, ko se je našlo še 52 odstotkov kmečkega prebivalstva, ne bilo več daleč do časa, ko zapusti zadnji deželan svoj kraj ter odide v mesto ali kam drugam.

Ne da se tajiti, da vsled teh razmer produkcija deželnih pridelkov stalno nazaduje, in ista nikakor ne zadostuje za prehranitev vseh mestnih in industrijskih prebivalcev, najmanj pa v letih, kadar uničijo obsežne elementarne neizgovorne premnogo poljskih pridelkov. Vsega tega naravni nasledek pa je deloma resnična druginja.

Naše poljedelstvo, katero se bori s težavo za svoj obstanek, pač ni v stanju, iz lastne moči, povzdigniti izdatno produkcijo, ter vesplošno zadostiti vsem, vedno rastočim potrebam; treba je k temu zadostne denarne podpore, pa tudi pomoči z nasveti in izobrazbo od strani države in države.

V spoznanju tega neizpodbitnega dejstva, je ravno malo pred razpustom zopet razpravljal v treh zaporednih sejah naš državni zbor, o mnogoterih predlogih, stavljenih od kmečkih poslancev, za izboljšanje kmetijstva, pred vsem živinoreje.

Pod izbornim vodstvom našega poslanca, priznanega strokovnjaka v kmetijstvu, g. Povšeta kot poročevalca, se je končala razprava dne 17. marca t. l. s popolnoma zadovoljivim uspehom, ker so se skoraj vsi stavljeni predlogi po največ soglasno sprejeli.

Bilo bi mikavno in tudi potrebno, o onih sprejetih predlogih tukaj razpravljati, a prostor je ome-

jen, zato naj sledijo na kratko samo nekateri najvažnejši, v katerih pride posebno živinoreja v poštev.

Med drugim so se sprejeli naslednji predlogi: 1. Od c. kr. vlade se zahteva, da predloži načrt postave, s katero bi se zboljšalo in pomnožilo domače poljske rastline v svrhu pospeševanja živinoreje. V tem smislu se naj deluje v državnem in deželnih zborih.

Vlada je predložila zakon za ureditev in rešitev služnih (servitutnih) pravic, kakor tudi za ureditev rabnih in upravnih pravic pri skupnih zemljiščih. Vse to naj se uredi zato, da se enkrat jasno določi pravica vsakateremu, tudi malemu posestniku, ter se vse, iz te pomanjkljivosti izvirajoče dolgotrajne, ljudstvu silno škodljive tožbe končajo, ter v bodoče zadržijo. Tudi ni dvoma, da se bodo potem taka posestva bolj oskrbovala in uspešneje izkoriščala.

2. Vlada naj zastavi ves svoj upliv, da se v vseh deželah z obširnimi planinami in pašniki, glede teh ne sklenejo samo potrebne postave, ampak da se tudi izvršujejo. Nadalje, da se za izboljšanje teh pašnikov vpostavijo v proračun zadostne svote za subvencije, ker le na ta način bo mogoče, produkcijo krme, in ž njo živinorejo, obstoječim potrebam primerne dvigniti in pomnožiti.

3. Vlada naj poskrbi zadostnih sredstev za prenovljenje, osušenje, namačkanje, sploh vsakovrstno izboljšanje travnikov, kateri so trpeli vsled suše prejšnjih let, da se odpravijo slabe, malo- in ničvredne trave, ter se nadomestijo in pomnožijo z dobrimi. Zato so potrebne tudi zadostne subvencije za nakup zanesljivih deteljnih in travnih semen.

4. Vlada naj posebno poskrbi primernih subvencij za nakup umetnih gnojil. Daje naj brezobzira posejila za nakup. Pospešuje naj skupno nabavljanje ter naj varuje nakupovalce pred nepoštenim izkoriščanjem od strani kartelov in tvornic za umetna gnojila. Iz državnih solnih skladišč naj oddajo kalijevo sol kot izborno gnojilo za lastne pridobitne stroške.

Tudi uporaba gnojil iz velikih mest se naj upošteva. Nadalje se zahteva ponovno od vlade znižanje cene za sol, da se omogoči njena prepotrebna uporaba za uspešno pokladanje slabših krmil tudi manj imovitim posestnikom.

5. Lovske postave se naj izpremenijo tako, da bodo služile v varstvo kmetijstva. Nakup kmečkih posestev za lovska zemljišča naj se postavno prepove.

„On je — in zopet vidi! Takrat torej mu ni vzela svetlobe oči kaznujoča pravica bogov, bil je to le slučaj, ki se je zopet izboljšal. Mislim, da so postali vsi bogovi Rimljani; vsaj v krivičnosti so jim enaki. In kaj dela ta človek tukaj? O onem Jezusu govori in prištevava se Nazarencem. Čemu? Hoče jih zapeljati v brezskrbnost in potem uničiti. Ubogi ljudje niti ne slutijo, kaj je počel ta ničvrednež v Jeruzalemu? Kaj je storiti? Ali naj jih svarim? Ne poznajo me in bodo prej verjeli temu, ki je na videz z njimi, ko pa meni pretorijancu, na katerem se poleg tega že od daleč pozna severni barbar. Govorim še z Brunom.“

Častniku ni bilo treba, iskati svojega rojaka na stanovanju, srečal ga je že v drugi ulici. „Govoriti imam s teboj, Bruno, ali sedaj, bolj rečeno, centurij Kvint Flavij!“

„Pusti to, Emo! Midva sva vedno le tovariša, naj si bodem že jaz rimski centurij, ti pa visok pretorijanski častnik. Sicer zahteva že služba, da je centurij bolj fin, kakor navaden vojak, a vsa ta rimska finost ni drugega, kot slepilo. V svojem jedru je vsak teh lepih Rimljanov mnogo slabjši, kot mi barbari vsi skupaj.“

Emo se nasmeje: „Govoriš kakor kak grški modrijan: menda v kratkem času svojega bivanja nisi šel h komu v šolo?“

„Ne norčuj se.“ je mrmral centurij. „Sploh pa s temi Grki nečem imeti nič opraviti. Misli sem se naučil od priprostega vojaka. Misli si: o je skrit Nazarencem; toda dober in hraber človek. Neko zaupanje je dobil do mene in mi zaupal, da je Nazarencem, akoravno se govore o teh ljudeh največje neumnosti. Dvakrat me je rešil v boju, in tedaj je že lahko menil, da mu njegove vere ne bom vzel za zlo. Tega tudi ne storim. Če je le nekaj Nazarencov tako dob-

rih, kot oni vojak, potem je laž vse, kar se o njih govori.“

„Radi Nazarencem sem hotel govoriti s teboj, Bruno. Savel ali Pavel je tukaj, ki sva ga srečala nekoč na poti v Damask, in sedaj ta človek ne vidi le zopet, ampak on, krvavi preganjalec Nazarencov, občuje z njimi in govori o Jezusu.“

Emo je moral krepko pomagati Brunonovemu spominu.

Naposled reče Bruno: „Ali je ta Pavel hudobnež, ki hoče skrivaj pomoriti Nazarence, ali pa je postal iz preganjalca branilec. Vendar se mi zdi to komaj verjetno. Poznam dobre orientalce in tudi njihovo divje sovraštvo.“

„Malopridnež je on!“ odloči Emo. In ako so odložili bogovi pravico, jo izvršim jaz.“

„Rajši ne, Emo! Kaj brigajo Nazarenci nas pretorijance? Naj se sami čuvajo!“

„Sedaj govori stari Bruno. Vem, da ti Nazarenci niso slabi ljudje. Zakaj bi jih torej jaz ne branil?“

„Le mirno, Emo! Priznam, da tega Pavla lahko popolnoma mirno ubiješ. A za to je sodnik, ne pa vojak.“

„Sodnik bi pomagal Pavlu, kakor je pomagal nekoč Pilat judom proti Kristusu; pravica bi spala, kakor je spala v sodnem postopanju nasproti Stefanu. Dobro! Naj le spi v rimski državi, a jaz, barbar, hočem pravice. Jaz ubijem zlobneža!“

„No, zaradi mene!“ je nevoljno mrmral Bruno. „Slednjič je prav vseeno: en jud več ali manj na svetu.“

Kristjani so zbrani v neki hiši. Pavel govori. Naenkrat nastane nemir pri vhodu, prestrašeni klici se slišijo.